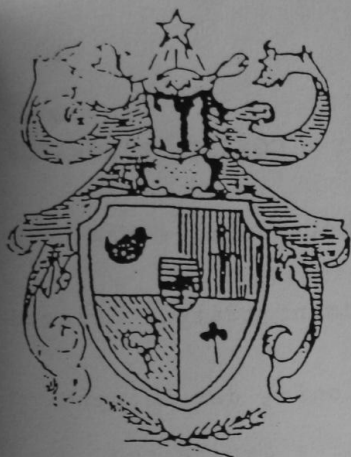

M. Henri STEENWEGEN
Processierweg 66
3300 TIENEN

Afgiftekantoor 3320 HOEGAARDEN

tydschrift

FAMILIESCHOON

DRIEMAANDELIJKS
TRIMESTRIEL

Anno XXXVI

nr. 198
III/1995

De V. Geslachten
Les V. Lignages

Hoegaarden

Verantw. uitgever A. VEROEVEREN

ERERAAD

CONSEIL D'HONNEUR

- + Z.E.H. Henri Peeters, Pastoor en Landdeken van het Concilie van Hoegaarden
- + Sieur J.M. Lowet-Oury, Président d'honneur et Administrateur délégué de la Raffinerie et Sucrerie du Grand-Pont
- + Dhr. L. Borremans, Ere-Ambassadeur van Z.M. de Koning der Belgen
- Dhr. G. Puttevils, Ere-Ambassadeur van Z.M. de Koning der Belgen
- Dhr. Baron Charles Roberti de Winghe, Ere-Notaris
- Z.E.H. J. Vandervelpen, Deken van Hoegaarden

BESCHERMRAAD

COMITE DE PATRONAGE

College van Burgemeester en Schepenen van Hoegaarden

Museum 't Nieuwhuys - Stichting Julien Van Nerum - VZW Hoegaarden

REDACTIE

Maurice Dodion
Lelielaan 34
3191 HEVER
Tel. (015)61 43 24

REDACTION

PRK

000-0895026-07
Confrerie der V Geslachten
HOEGAARDEN

CCP

trimestriële uitgave

édition trimestrielle

van nr. 1 (april 1960) tot nr 192 (lente 1994) door H. Van Nerum (1923-1994)

du n° 1 (avril 1960) au n° 192 (printemps 1994) par H. Van Nerum (1923-1994)

Art. 773 Een leven in dienst van familie, Hoegaarden en Vaderland: Hubert Van Nerum (1923-1994) (deel 2, vervolg van art. 770).

Op woensdag 15 mei wordt de 3e Britse Infanterie Divisie bij Leuven hevig aangevallen, doch zij houdt stand. Tussen Samber en Maas moet het 9e Franse Leger maar steeds meer en meer wijken, onder druk van de Duitse pantsers, zodat de rechterflank van het 1e Franse Leger in gevaar komt te staan. De KW lijn wordt gehandhaafd ten koste van de zwaarste offers. De Tienenaars komen geleidelijk uit hun huizen en staan op straat naar de voorbijtrekkende krijgsgevangenen te kijken. De menigte is nieuwsgierig, de soldaten suf en verstompt. De begeleidende Duitsers zien eruit alsof de wereld reeds aan hun voeten ligt. Ruw en brutaal tieren en vloeken zij op onze dapperen, die zwijgend en zwetend, onder de stikkende stralen van een brandende zon verder stappen. Als uitgehongerden springen ze op het brood, hen door een medelijdende hand toegestoken. Wild grijpen ze naar een sigaret, hen door een begrijpende ziel aangereikt.

Moeders en vaders kijken speurend tussen die grote massa naar hun kind, hun zoon. Als een gevangene het waagt van even uit de rij te lopen om zijn dorst te lessen krijgt hij de kolf van een geweer in de ribben, of een schop tegen de benen. "Vertammte" klinkt het vloekend en dreigend. En zo stappen ze voorbij, de Belgen met neerhangend hoofd, de Fransen geradbraakt, de Engelsen met al hun flegma, fluitend, de Schotten met hun geruite rokken. Nieuwsgierig worden de Senegalezen, Algerijnen en Marokkanen bekeken door de Tiense stadsbevolking.

En plots doet zich een incident voor. Een gevangene die moeizaam verder strompelde wordt onmeedogend op het hoofd geslagen, stort neer....levensloos. Rumor stijgt op uit de menigte, rumor dat aangroeit, maar de bewakers grijnzen en een paar schoten in de lucht brengen de massa weer tot bedaren. Doch de wraak, in hun harten verwekt, zou niet tot bedaren komen, ze zal hoger opblaaien om zich eens te uiten, eens....

Die dag begeeft Hubert zich naar de verdedigingsstellingen buiten de stad. Hij gaat naar Grimde en Bost waar de troepen in de nacht van 13 op 14 mei slaags geweest zijn met de vijand tijdens de achterhoedegevechten. Alles ligt er vol met achtergelaten oorlogstuig. Hubert voegt zich met andere mannen die bezig zijn al die wapens zoveel mogelijk te vernielen en buiten gebruik te stellen, te verbergen of weg te slepen om zo aan de vijand te onttrekken. Tot laat in de avond wordt hieraan gezwoegd, want elk ogenblik kunnen de Duitsers verschijnen om alles op te laden.

Maar de Duitsers komen er voorlopig niet aan. Ze hebben ander werk, want ons leger biedt heftig weerstand. Gedurende verschillende dagen kan aan het vernielen en wegslepen worden gewerkt.

In Frankrijk zijn de Duitsers tot Vervins en Rethel doorgedrongen zodat het 9e Franse Leger overvleugeld wordt. Bij Luik zijn de forten Frémalle en Concalles gevallen. De Duitse opmars neemt nu snel in tempo toe. Het is donderdag 16 mei. De Belgen op de KW lijn krijgen het bevel zich geleidelijk terug te trekken op de Scheldestellingen. Er blijven wel 9 Divisies op de KW lijn om de opmars van de Duitsers zo lang mogelijk te stuiten. Ondertussen wordt Leuven sterk verdedigd door de Britten die harde klappen toedienen aan de Duitsers.

Opnieuw marcheren er lange rijen gevangenen door Tienen. De bevolking maakt van de onoplettendheid van de Duitse bewakers gebruik om wat voedsel en drank aan een uitgestoken hand te reiken.

Vrijdag 17 mei. Leuven valt. De Scheldestellingen worden betrokken nadat alle bruggen en wegen op de KW lijn vernield zijn. De volgende dag nemen de Belgische troepen stelling langs het kanaal Gent-Terneuzen. Luikse forten bezwijken.

Nog steeds worden gevangenen doorgevoerd. Uitzonderlijk zijn degenen die hier of daar aan het waakzaam oog van hun bewakers kunnen ontglippen en een open deur binnenspringen, waar zij hun uniform tegen burgerkleren ruilen om te kunnen vluchten. In de Hoegaardenstraat o.a. is een complot ontstaan onder de bewoners. Voedsel, drank en kleren worden ingezameld en in het geheim aan de gevangenen verschaft. Charles Bamps, later politieagent te Tienen, en Hubert Van Nerum leiden de bewakers af om enkele gevangenen de gelegenheid te geven te ontsnappen. Een Duitser doorziet het spel, schiet een paar maal in de lucht en schopt Charles Bamps brutaal weg. Iedereen vreest het ergste.

Ook op andere plaatsen staan mensen klaar om gevangenen te helpen ontsnappen. Hubert Van Nerum verdeelt zijn tijd tussen de hulp aan de krijgsgevangenen en het werk aan de verlaten verdedigingsstellingen. Met een stootkar, bedekt met oude zakken, brengt hij verschillende keren per dag grote hoeveelheden wapens en munitie in veiligheid naar de Capucienenstraat 25, bij Guillaume Janssens. Alles gebeurt onder de neus van de Duitsers, maar die slaan er geen acht op, want het wemelt die dagen van karren met terugkerende vluchtelingen.

Meer en meer gevangenen worden in de kazerne van Tienen binnengebracht (*zondag 19 mei*). Het zijn meestal lichtgekwetsten die hier hun verder transport naar Duitsland afwachten. Vanaf maandag 20 mei dringt Hubert Van Nerum bij schemerdonker meermaals de achterzijde van de kazerne binnen vanuit het St. Jorispark langs de moestuin. Hij deelt aan de gevangenen eten en geneesmiddelen uit en brengt telkens achtergelaten legermateriaal mee naar buiten. Wanneer een schildwacht wordt gemeld houdt hij zich verborgen tot deze weer verdwenen is.

Misschien schaadt dit soort acties de vijand weinig, maar hij vindt er vreugde in het van de moffen te ontnemen. Trouwe helpers in die dagen zijn Maurice Verlinden en Fons Stroobants. Die dag bereiken de Duitse pantsers rond 20 uur Abbeville, waardoor de geallieerde legers in twee worden gesneden aan weerszijde van de Somme. Op 10 dagen tijd heeft Hitler zijn tanks tot aan de Kanaalkust gebracht. Toch blijven de Belgen heldhaftig weerstand bieden te Kwatrecht en te Zingem.

Op *dinsdag 21 mei* wordt te Ieper tot een dubbel offensief besloten om de Duitse wig te overbruggen en opnieuw verbinding te bekomen met de legers ten zuiden van de Somme. De Belgen moeten de aanvallende strijdkrachten in de rug beschermen en zich geleidelijk op de Leie en de Ijzer terugtrekken. Zij weerstaan de ganse dag aan de hevigste aanvallen.

Een Brits soldaat uit York, die karweien uitvoert aan de Schietstand, maakt zijn verlangen tot ontvluchten kenbaar. Het is *woensdag 22 mei*. In de avond knipt Hubert Van Nerum de dubbele prikkeldraad over waarlangs de soldaat kan ontvluchten. Hij krijgt burgerkleren, geld, eten, een kaart en een oude fiets en wordt in de goede richting gezet. Het is niet geweten wat er van hem geworden is.

Zo worden in totaal 18 krijgsgevangenen uit Duitse handen gehaald, hetzij uit de rangen, hetzij uit de kazerne. Toen was dat nog relatief mogelijk. Het aantal gevangenen was te groot en de bewaking te gering.

In de namiddag verschijnen de Duitsers op de verdedigingsstellingen buiten de stad met logge karren waarop het achtergelaten oorlogstuig wordt geladen, maar zij vinden nog maar weinig bruikbare spullen.

De Britten maken voorbereidselen om het vasteland te verlaten op *donderdag 23 mei*. De Belgen moeten hun aftocht dekken. Na zware verliezen is bij Luik ook het fort van Battice gevallen. Alleen Pepinster houdt nog stand. Gent wordt ook ingenomen in de loop van de dag.

Het binnendringen in de kazerne is ook gedaan. De doorgeknipte draad werd ontdekt en hersteld en versterkte schildwachten uitgezet die voortaan dag en nacht aan de omheining zullen patrouilleren.

Vrijdag 24 mei. De Leieslag vangt aan. Moorddadig en afgrijselijk zijn de gevechten. Stukas beheersen het luchtruim. De Belgen houden zo goed en zo kwaad als het kan stand. De Duitsers rukken op in de richting van Ieper om de Britse en Belgische legers te scheiden.

Zaterdag 25 mei. Calais en Boulogne zijn gevallen. Te Tienen hebben de Duitsers voorlopige telefoonlijnen gelegd om de verbinding te verzekeren tussen Kommandantur, kazerne...

De draden hangen nog aan palen en daarin wordt een nieuwe kans gezien om te handelen. Palen worden omvergeworpen en draden overgeknipt.

Ook gebeurt het dat doortrekkende Duitse eenheden de weg vragen. Zij worden dan in tegenovergestelde richting verwezen. En zo wordt op vele manieren schade berokkend aan de vijand.

De breuk tussen de koning en zijn ministers Spaak en Pierlot op het kasteel van Wijnendale is definitief. Op 26 mei is ook de slag aan de Leie afgelopen. De gevechten van 25 op 26 mei hebben aan de Belgen drie divisies gekost.

Op **maandag 27 mei** worden de laatste beschikbare Belgische reserves ingezet: slechts drie overblijvende regimenten. Er worden bressen geslagen bij Maldegem, bij Ursel en tussen Tielt en Roeselare. Zwaar en groot zijn de verliezen aan manschappen en materiaal. De artillerie, verstoken van bevoorrading, zit vol munitie.

Hospitalen liggen vol met gekwetsten. Afgesneden van de Britse en Franse strijdkrachten trekken de Belgen zich naar het NW terug, in de richting van Brugge.

Eindeloze rangen vluchtelingen dolen rond op de wegen en worden bestookt door de Luftwaffe.

Om de volledige vernietiging van zijn leger en de uitmoording van anderhalf miljoen burgers te voorkomen besluit koning Leopold III tot de capitulatie op **dinsdag 28 mei**. België en zijn bevolking hebben meer dan hun plicht gedaan. Om 4 uur in de morgen wordt de strijd gestaakt.

Wanneer de droeve mare van de capitulatie bekend geraakt voelt de bevolking zich als verslagen. Het valt zwaar, oneindig zwaar. Maar diezelfde dag zweren sommigen een dure eed. Ze leggen zich niet neer bij de nederlaag en ze zullen niet buigen voor het Duitse juk. Ze zullen tegen de vijand ageren met alle middelen in hun bereik, elk volgens eigen temperament en mogelijkheden. Zij zweren trouw aan hun land en aan zijn koning.

2.2 Prikacties

Zoals vele anderen is ook HV verbitterd en ontgoocheld om de nederlaag. Woedend en machteloos tuurt hij naar de Duitsers die zich overal heer en meester maken en op de bezette gebouwen in de stad de gehate hakenkruisvlag hebben gehesen.

Een Duitse overste rukt hem het driekleurig lintje af, dat hij misschien te zichtbaar droeg. Dat geeft de doorslag. Hij voelt het als een kaakslag. En stilaan, niet juist wetend wat te doen, rijpt nochtans een plan in zijn hoofd, dat weldra vastere vorm krijgt en hem volledig fascineert. Hij neemt dan het roekeloze besluit om tot prikacties tegen de vijand over te gaan. De vijand zoveel mogelijk te plagen en schade berokkenen en het volk tot verzet ophitsen wordt vanaf nu zijn dagtaak. Alles begint begin juni 1940 met strooibriefjes op straat te gooien en vlugschriften in de brievenbussen te deponeren. Zij dragen de titel "Pro Patria", vallen fel tegen de Duitsers uit en zijn ondertekend met "Judex". Tegelijk worden Bekanntmachungen en Verordnungen op uithangborden met verf besmeurd of afgerukt.

In juli wordt te Bost de kabel doorgeknipt die het vliegveld van Goetsenhoven met de Ortskommandantur van Tienen verbindt en een maand later ondergaat deze tussen Bevekom en Goetsenhoven hetzelfde lot.

Vuurstenen worden met een katapult, vanuit het stadspark, over de muren van de kazerne gelanceerd (geleken op ontploffingen). In de Broekstraat verbrijzelen stenen de ruiten van de slaapvertrekken der troepen. Aan de achterzijde van de kazerne, waar materiaalcoffers lagen opgestapeld, komen brandende toortsen in de schietstand terecht.

Op de parkeerplaats "Nur für Wehrmacht" aan het Soldatenheim op de Hennemarkt vinden de Duitsers nagels en doorstoken autobanden. En op al die plaatsen blijft een kaartje achter, getekend Judex.

Vanaf september worden 's avonds patrouilles uitgestuurd, om de door de militairen bezette gebouwen in het oog te houden en het sluitingsuur te doen naleven.

Maar enkele dagen later moet de verbindingskabel tussen Bevekom en Goetsenhoven het andermaal ontgelden, nu te Outgaarden. Een Duitse soldaat laat in een herberg op de hoek van de Capucienenplaats zijn gordel met bajonet aan een uit het zicht onttrokken kapstok hangen. Hij vindt aan de bajonethouder een bericht met de woorden: "Zoek niet, uw bajonet is beter in handen van Judex".

In oktober besluit Judex zijn prikacties naar Bevekom te verplaatsen en voortaan onder de schuilnaam "Britannicus" op te treden. Hij wil de vijand op een dwaalspoor brengen, want de patrouilles worden opgedreven en kijken scherper toe. De grond te Tienen begon te warm te worden. Maar eerst stuurt hij een schrijven naar de Plaatskommandant om hem te melden dat de patrouilles kunnen ingetrokken worden, want dat Judex naar andere streken is geroepen. Hij dankt hem nochtans voor zijn medewerking bij het welslagen van de acties.

2.3 Dubbele opdracht

Reeds meermaals heeft Judex zich naar Bevekom begeven, om er de omgeving van het vliegveld te verkennen, alvorens in deze nieuwe zone tot prikacties over te gaan. Daar doet zich echter een gebeurtenis voor die aan zijn primitief en weinig doeltreffend optreden, een gans andere wending geeft. In november wordt hij bij "Les Burettes" door een onbekende aangesproken, in het Frans met een licht Engels accent. Deze man geeft hem een verfrommeld papiertje terug, dat hij op onbezonnen wijze had kwijtgespeeld en waarop aanduidingen stonden over het vliegveld. De onbekende stelt zich voor als zijnde een zekere "John", achtergebleven agent van de Intelligence Service, die personen wierf om de geallieerde zaak te dienen. "John" had hem een tijdje geschaduwd en opgemerkt dat zijn handelingen tegen de Duitsers waren gericht.

Snel boezemt deze onbekende het nodige vertrouwen in. Vanaf dat moment geen prikacties meer, maar "militaire informatie-vorsing".

Gedurende twee manden verschaft John aan zijn recruit, die voortaan de schuilnaam "Roger Drummond" (RD) aanneemt, een elementaire opleiding in bespieding en veiligheid.

In januari 1941 verdwijnt John en wordt opgevolgd door een andere agent, die onder de service-name "Johnny" optreedt. Deze verschaft aan RD een meer doorgevoerde en intensieve opleiding, gepaard aan praktische scholing op het terrein. Met hart en ziel schenkt RD zich aan de zaak en wanneer in maart de training een einde neemt is hij min of meer voldoende gevormd om zelfstandig op te treden. Hij is pas 18 jaar geworden, gemotiveerd tot de actie.

Hij krijgt zijn vaste bewakingszone, gelegen tussen Leuven, Diest, St.-Truiden en Geldenaken, met speciale aandacht voor de daarin liggende vliegvelden en voor het garnizoen Tienen. Het was de oprichters van geheime diensten niet ontgaan, dat de streek van Tienen wegens haar gunstige en centrale ligging tussen de vliegvelden Bevekom, Goetsenhoven, Brustem en Schaffen, van strategisch belang kon worden in de oorlogsvoering. In deze zone mag niet het minste ontsnappen en moest elk militair objectief volgens vaste regels worden ontmaskerd. Hiervoor mag RD een eigen groep oprichten en zijn zone doelmatig indelen in bewakingssectoren.

Zijn dubbele opdracht luidt: "zowel vriend als vijand bespieden". De "play-rules" zijn samengevat in twee punten:

- Zuivere militaire informatievorsing. Eersterangs-inlichtingen door rechtstreeks contact met de vijand. Ontmaskering van Duitse- en pro-Duitse formaties. Met andere woorden "Op bevel vriend van de vijand worden, om de geheime dienst te dienen."

- In contact treden met reeds bestaande en latere verzetorganisaties om hun werking, efficiëntie, inzichten en tendensen na te gaan, m.a.w. "op bevel weerstand worden, om zijn dubbele opdracht te vervullen."

Ook de veiligheidsvoorschriften zijn zeer rigide (Safety rules):

- bij verplaatsingen altijd alibi's en cover-stories gebruiken;
- geen nutteloze risico's, noch deelnemen aan gewapende acties;
- in alle omstandigheden kalmte bewaren en geheimhouding verzekeren;
- nadenken alvorens te handelen en "no-mistakes".

Einde maart verdwijnt op zijn beurt Johnny, na aan RD voor het overmaken van zijn inlichtingen, een contactadres te hebben gegeven te Brussel, bij Mme de Radigues, met als paswoord "Cleveland". Zij zou hem met een "official" in verbinding brengen.

Maar RD gebruikt dit contact niet, want een paar dagen later komt hij toevallig te Tienen in voeling met Aramis II via Antoine Moreau. Aramis II is de schuilnaam van Georges Puttevils (later ambassadeur, nu ere-ambassadeur), die door René Fossoul uit Anderlecht is gerecruteerd en voor de geheime dienst Luc werkt, door Georges Leclercq gesticht en later herdoopt in Luc-Marc en dan in Marc.

De ontmoeting gaat door in de bibliotheek van de Tiense Nijverheidsschool op de Markt. Hij laat zich dadelijk inlijven bij de dienst Luc, onder het codenummer Sh 7, wijl een persoonlijk bericht op de BBC, het officieel contact met Londen bevestigt. Hierdoor zag hij af van het te ver afgelegen contactpunt te Brussel. Nooit wordt nog iets over John of Johnny vernomen, zelfs na de oorlog niet en wanneer navraag wordt gedaan bij het War office, luidde het klassieke antwoord "unknown". Na dieper onderzoek zou John (Hopkins) vóór het uitbreken van de oorlog, als cover-story aan General Motors te Antwerpen zijn verbonden geweest en in contact hebben gestaan met de Britse agent "Daniel", die de vooroorlogse dienst "La Dame Blanche" van Walthère Dewé hielp heroprichten, onder de nieuwe benaming "Clarence" met "Cleveland" als vertakking te Brussel.

Hij zou in België onder Amerikaanse identiteit hebben vertoefd. In januari 1941 zou John naar Engeland zijn teruggeroepen, waar hij te Coventry tijdens een bombardement om het leven kwam. Johnny (Vaughan) daarentegen kan misschien dezelfde geweest zijn als de agent die op 29 januari 1941 werd gedropt en Daniel opvolgde. Ofwel was het de man die onder de naam "Hobben" in januari 1941 bij Landen neerdaalde. Einde maart zou hij voor een nieuwe opdracht naar Ploësti vertrokken zijn, maar zulks schijnt een "big lie" te zijn geweest, om zijn aanhouding te verzwijgen.

Résumé

Mercredi 15 mai la 3e Div. Inf. des Anglais tient le coup contre l'attaque des Allemands à Louvain. Mais la 9e armée française entre Sambre et Meuse ne sait pas résister aux blindés des ennemis, ce qui met en péril l'aile droite de l'Armée française.

Les habitants de Tirlemont voient passer d'innombrables colonnes de prisonniers de guerre dès ce mercredi 15 mai. Parmi eux on reconnaît des Belges, des Français, des Anglais flegmatiques qui passent en sifflant. Il y a même des Sénégalais, des Algériens, des Marocains et des Ecossais.

Hubert et d'autres vont ramasser et détruire les armes délaissées à Bost et à Grimde par les troupes. Maurice Verlinden et Fons Stroobants sont de fidèles amis pendant ces jours. Beaucoup d'armes et de munition sont mises en sécurité chez Guillaume Janssens, Rue des Capucins, 25.

Louvain tombe le 17 mai.

Occasionnellement des prisonniers peuvent se sauver à l'aide d'entre-autre Charles Bamps et Hubert dans la Rue d'Hougaerde.

Dès le dimanche 19 mai des prisonniers sont logés dans la caserne de Tirlemont. Il s'agit de soldats légèrement blessés qui attendent leur transport. Le 22 mai Hubert réussit à faire échapper un soldat britannique de York. On réussit à sauver 18 prisonniers.

Quand les Allemands installent provisoirement leurs lignes téléphoniques entre Kommandantur, caserne.... les fils sont decoupés et les poteaux renversés par Hubert Van Nerum et d'autres braves (25 mai).

La capitulation du 28 mai est le comble pour Hubert qui n'est pas disposé à se soumettre au joug allemand. Il commence une action individuelle contre les Allemands qui occupent Tirlemont. Au début du mois d'octobre il recommence ses actions à Beauvechain jusqu'à ce qu'il rencontre un certain John, agent de l'Intelligence Service, succédé en janvier par un certain Johnny. A l'âge de 18 ans, il devient responsable pour le secteur Louvain, Diest, St. Trond, Jodoigne avec ses plaines d'aviation (Beauvechain, Gossoncourt, Brustem) et la garnison de Tirlemont. Fin mars 1941 RD (Hubert Van Nerum) rencontre par hasard Aramis II (l'ambassadeur honoraire G. Puttevils) par Antoine Moreau. Aramis II travaille pour le service secret Luc (Luc-Marc, Marc). Cette rencontre a lieu dans l'école technique de la ville. Hubert reçoit le numéro Sh 7 et le contrat est confirmé par la BBC.

Art. 774 De Sweertstak uit het Antwerpse en zijn verwantschap met het Poolse koningshuis van Jan Sobieski.

Op 10 oktober 1992 ontvingen Reinhold en Jean Sweerts uit het Antwerpse hun persoonlijk wapenschild uit de handen van de Hoofddecken der V Geslachten van Hoegaarden. Hiermee werd hun "maegschap" met het Sweertsgeslacht bevestigd.

Om hen beter te leren kennen volgt hun afstammingsstaat.

1 *Langs vaderskant*

- I Servaes Sweerts (ca 1570-1629), heer van het Sweertshoff te Bost, pachter en grondeigenaar. Vóórvader van de stamvertakking Sweerts uit Bost. Vermoedelijk oom en peter van een andere Servaes Sweerts, die stamvader werd van de Hoegaardse tak. Hij voerde een wapen van zilver, met schuinkruis van keel, in hoofd en in rechter- en linkerflank, een klaver van keel en in voet een merel van hetzelfde. Hij was gehuwd met Gertrude Berthens, die stierf in 1627.
- II Lambert Sweerts (ca 1595-1663), volgde zijn vader op als pachter van het Sweertshoff en was gehuwd met Anna Van Aerschot († 1663).
- III Joannes Sweerts († 1663), broer ofwel zoon van Lambert Sweerts. Hij was landbouwer te Goetsenhoven en stichter van de tak Goetsenhoven. In zijn wapen voerde hij van zilver drie klaver van keel en hij was gehuwd met Margriet Van Aerschot.
- IV Servaes Sweerts (vóór 1645-1715) was landbouwer te Goetsenhoven en was gehuwd met Beatrice Van den Berghe van Bost (° 1646).
- V Servaes Sweerts (Bost 1686-1748) was landbouwer te Goetsenhoven en huwde Marguerite Dagneaux (Outgaarden 1690-1737).
- VI Laurent Sweerts (Goetsenhoven 1731- vóór 1808). Huwde rond 1765 met Marie Barbe Davidts (Hakendover, ca 1735).
- VII Petrus Sweerts (Goetsenhoven 1776-1862 (?)) was meester-tonnenmaker. Huwde Anne Gertrude Delimon (Rommerson 1782-1846).
- VIII Jacobus Josephus Sweerts (Goetsenhoven 1825 - Antwerpen 1884). Vertrok naar Antwerpen en huwde rond 1880 met Geertruide Varion (Oisterwijk 1840-Deurne 1915)

dochter uit de bekende tapijtenzaak Varion te Antwerpen. Zij vestigden zich als winkeliers in de Offerandestraat 81 te Antwerpen.

- IX Adolphe Sweerts (Antwerpen 1880-1975). Was financieel medewerker bij de Red Star Line (Maritieme Compagnie) en daarna volmachthouder bij de Kredietbank te Antwerpen en beheerder bankwezen en financiële transacties. Hij huwde met Hilda Köppe (Antwerpen 1881-1958). Zij woonden achtereenvolgens te Antwerpen in de Vlagstraat 83, Grammestraat 8 en Iperstraat 14. Tijdens de oorlog van 1914-18 verbleven zij in Engeland. Hun drie kinderen waren achtereenvolgens Hugo, Walter en Reinhold. Hugo (Antwerpen 1905 - Zwijndrecht 1980) was gehuwd met Cath. De Lange en zij kregen twee dochter Hilda en Elisabeth. De jongste zoon Reinhold werd te Antwerpen geboren in 1914 en huwde met Palmyre Vos. Zij kregen een dochter Aline Frieda. De zoon Walter (Antwerpen 1907 - Brasschaat 1977) had een zoon uit een eerste huwelijk met Solange Bruyninckx. Het is deze zoon, Jean Sweerts (Antwerpen 1935) die zijn wapenschild bekam te Hoegaarden in 1992. Uit zijn huwelijk met Lucienne Lenaerts zijn drie kinderen geboren: Catherine, Peter en Leo.

2 *Langs moederskant*

I "Kasimirus" (?)

Zou een Poolse prins zijn die in 1704 onder de troebelen van Koning Leczinski naar Posen in Pommeren is gevlucht. Hij had eieren voor zijn geld gekozen toen de Saksers met 20.000 man voor Warschau waren verschenen. In Posen leefde hij onder de naam van Prins Nathanaël Kopputzki, Graaf van Rechtperg (zie verder).

II Nathanaël Köppe (1730-1805)

Deze zou de titel van Prins verloren hebben, maar die van Graf von Rechtperg hebben kunnen behouden. Hij nam de naam Köppe aan, afgeleid van Koputzki of Koppetzky. Hij studeerde rechten te Frankfurt a/Oder en werd advocaat te Küstrin. Als opperrechter te Giesen bij Kallier (Pommeren) behoorde hij naderhand tot de hogere magistratuur. Zijn echtgenote werd Henrietta Schelbach († Carlsbad 1837), dochter van een grootgrondbezitter.

III Wilhelm August Eduard Köppe (Kustrin 10/9/1796 - Tempelhof 27/5/1887).

Wilhelm huwde met Jonkvrouw Charlotte Luise Christine de Béthune, uit de Duitse tak Bethe gesproten uit de Franse gravenfamilie. De huwelijksplechtigheid ging door op 25 augustus 1827 te Reichenbach bei Armswalde. Jonkvrouw Charlotte was geboortig van Dramburg waar zij het levenslicht zag op 24 mei 1803. Zij stierf echter op 41 jarige leeftijd te Berlijn op 9 augustus 1844.

(wordt vervolgd)

Art. 775 Kan een figuur in de schaduw klaarheid brengen: Joseph Vandertaelen (1766-1819) en het wapenschild Sweerts.

1 Inleiding en verantwoording

Dokter Joseph Vander Taelen (Vandertaelen), vader van Constant Vandertaelen en schoonvader van Elisabeth Van Nerum, de stichters van het Hoegaardse rusthuis, was professor aan de faculteit geneeskunde van de universiteit te Leuven. Joseph Vandertaelen was tevens verwant aan de familie Sweerts, want zijn vader Pierre was gehuwd met Catherine Sweerts, dochter van Hubert Sweerts en Barbe Van Osmael. Vermits Elisabeth Van Nerum kleindochter was van Servais Sweerts, was Catherine Sweerts tevens de groot tante van Elisabeth.

Deze verwantschap binnen de invloedrijkste families van Hoegaarden in de 18e eeuw en ook nog in de 19e eeuw is niet de enige reden om een artikel te wijden aan Dr. Joseph Vandertaelen. Een tweede reden is het wapenschild dat aan Joseph en Constant Vandertaelen wordt toegekend volgens een stamboomfragment uit het Archief der V Geslachten en dat tot ons is gekomen uit de nalatenschap van Elisabeth Van Nerum. Wij drukken bij dit artikel een kopij af van het desbetreffende stamboomfragment met de wapenschilden.

2 De familie Sweerts

Als een van de grootste en machtigste families uit de streek hield zij te Hoegaarden gedurende twee eeuwen alle teugels in handen. Uit deze familie kwamen de V Notabele Geslachten van Hoegaarden voort.

Over de oorsprong van deze familie tasten wij nog altijd in het duister. Als we beroep doen op het oudst bekende wapenschild vinden wij de merel en de klavers terug, het wapen van de Sweertsen uit de streek. Waarom en op basis waarvan Vandertaelen het Sweertswapen van de Brusselse patricische Sweertsfamilie overneemt in zijn wapen weten wij niet. Vandaar dat we dit artikel publiceren in de hoop dat iemand klaarheid brengt.

3 Joseph Vandertaelen

Geboren te Tienen op 25 april 1766, studeerde Joseph Vandertaelen of aan de oude universiteit van Leuven tot licentiaat in de geneeskunde. Hij promoveerde op 3 juli 1790 en staat als zodanig vermeld in de lijst verschenen in de "Almanach de la Cour pour l'armée 1820"¹

¹ Het programma in de faculteit geneeskunde was gespreid over een kandidaats- en een doctoraatsproef. De leerstof omhelsde: de anatomie, de fysiologie, de pathologie, de praktijk, de pharmacie, de heelkunde, de verloskunde, de dieetleer en de gerechtelijke geneeskunde. Het doctoraat in de heelkunde, de verloskunde of de pharmacie werd slechts verleend als vooraf de doctorstitel in de geneeskunde behaald was. Pharmacie als afzonderlijke opleiding werd pas gerealiseerd in 1845.

Op het moment dat de katholieke universiteit in 1797 werd opgeheven door de Franse bezetter was Joseph in functie aan dezelfde universiteit als repetitor.²

Ondertussen was hij door de faculteit van geneeskunde opgegeven als één van de twee kandidaten om de lessen te geven aan de faculteit. Een plaats was vacant geworden door het ontslag van Van Leemput. De stadsmagistraat, die de benoemingen deed, benoemde in dat jaar 1794 echter een zekere Lauwers, de 2e kandidaat, die tevens door de faculteit zelf als de knapste werd beschouwd.

Uit de sollicitatie van Vandertaelen aan de stadsmagistraat lezen we: "... verthoont met alle moghelijcke Eerbiedigheyd Josephus Judocus Vander Taelen lic. in de medicijnen dat er bij afstand van de Heer Van Leempoel vacant is eene canoninxdije der 2e fondatie in de Kerke van Sinte Peeter alhier mitsdien eene ses weken lesse in de Medecijnen geannecteert aen de Voorgemelde canoninxdije dat hij sig begeven heeft tot de studie der Medecijnen van de jaere 1785 ende verjaegt uyt deze universiteyt door de tijdsomstandigheden weder gekomen is ten jaere 1790 ende naer bekleet te hebben het ampt van fiscus ende deken, de graet van lic. bekomen heeft den 3e july der zelve jaere, dat hij immidiaet daernaer bekomen heeft van de Heeren der Strickte faculteyt de permissie van repetitiën te geven het gene hij onophoudelijk gedaen heeft".

Deze sollicitatie is ongedateerd. Het antwoord van Vounck is dat eveneens: "... Doch al ist dat wij moeten bekennen dat den Heer Lic. Vander Taelen ons, naer sijne Lic. gedaen te hebben, nogh wel eenighe meerdere blijckens van neerstigheyt ende voorder applicaet gevonden heeft....".

Beide documenten zijn bij het besluit van de stadsmagistraat gevoegd van 31 januari 1794. De brief van de faculteit werd later in Den Haag gebruikt om Vandertaelen aan te bevelen. Nu werd echter niet het boven geciteerde stuk, maar een meer lovend gedeelte als uittreksel voorgelegd (Rijksarchief, Den Haag, Bin. Zaken na 1813, nr. 2653 bijl. 2106 nr. 461).

In de tussenperiode 1797-1817 heeft Vandertaelen gepraktiseerd als geneesheer te Leuven. Buiten het feit dat hij "één van de doktoren te Leuven" was, weten wij niets over die periode van twintig jaar dat duidelijkheid zou kunnen scheppen over carrière en relaties.

Van 1817 tot 1819, wanneer hij plots sterft, is Vandertaelen dus professor aan de Leuvense Universiteit. Als enige waardering over zijn bekwaamheid wordt meegedeeld "*pas bon pour l'enseignement*". Heeft men met deze benoeming willen bewijzen dat men nog rekening hield met de oude universiteit? Heeft men in 1817 uit vrees voor de oude weerstand een onschadelijk iemand willen benoemen? Wij kunnen er geen enkel motief, zelfs geen officieel, voor geven.

² De oude Katholieke Universiteit van Leuven werd opgeheven door het Franse Bewind in 1797 en pas als Rijksuniversiteit heropend in 1817 (tot 1835). Vanaf 1835 krijgen wij de Katholieke Universiteit van Leuven terug.

Dr. Joseph Vandertaelen wordt dus op 29 juli 1817 benoemd tot buitengewoon professor omdat er voor Leuven op dat ogenblik al drie gewone professoren benoemd waren ³. Twee maanden later vroeg Vandertaelen reeds promotie aan ⁴. Vermits er op de vergadering van de Curatoren geen objectie was tegen de vraag van Vandertaelen werd zijn verlangen ingewilligd door het K.B. van 22 december 1818. Vanaf dan was hij gewoon hoogleraar of professor aan de Leuvense universiteit. Voor de academiejaren 1817 en 1818 doceerde hij alleen medisch practicum en de klinische oefeningen. In de twee volgende jaren ook de cursus therapie. Maar Vandertaelen overleed totaal onverwacht op 18 december 1819. De staatsuniversiteit publiceerde geen lijkrede of necrologieën in de Annalen van de Universiteit. Joseph Josse Vandertaelen huwde te Leuven Marie Josephe Seny en zij hadden zes kinderen.

- Pierre Joseph, vrederechter, gehuwd met F. Blijckaerts.
- Hubert Joseph, geboren te Leuven in 1802, geneesheer.
- Constant Servais, geboren te Leuven in 1803 en gestorven te Hoegaarden in 1856, zakenman en gemeenteraadslid, huwde met El. Van Nerum in 1830.
- Auguste.
- Marie, gehuwd met een zekere Poulette.
- Felix.

Résumé

Le médecin Joseph Josse Vandertaelen (Vander Taelen) natif de Tirlemont (1766-1819) a été professeur à la faculté de médecine de l'université de Louvain depuis 1817.

L'armoirie la plus ancienne de la famille Sweerts de la région d'Hougaerde porte des trefles et une merlette, figures qu'on retrouve dans tous les blasons des descendants. De même le blason de Catherine Sweerts, fille de Hubert Sweerts, dont Joseph Josse Vandertaelen est le fils. L'extrait de généalogie avec blasons que nous publions avec cet article provient des archives de Constant Vandertaelen et Elisabeth Van Nerum. Elle nous montre dans le blason de ces deux Vandertaelen l'armoirie des Sweerts de Bruxelles, une des sept familles patriciennes.

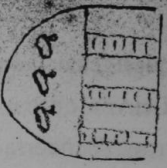
Qui peut attribuer à résoudre ce problème?

³ Drie was het reglementaire aantal, K.B. 29-7-1817, nr. 77.

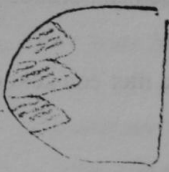
⁴ Vergadering van de Curatoren 7-10-1817 (R.A., Br., S.U.L. nr. 1: geen objectie tegen de vraag van Vander Taelen om als gewoon hoogleraar voorgesteld te worden

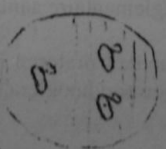
Robert Swertich x Eufie van Dinnel

Pierre Van Vliet x Catherine Swertich

Jacques Dolman x Elisabeth Swertich

Servais Swertich x Catherine Vliet

Jossse Van der Laan x Elvare Seny

Jan Maria van Nieuwen x Gertrude Swertich

Constant Van der Laan x Gertrude Swertich

Art. 776 Uit het leven van de Confrerie

- Mededeling door de heer G. Sweerts, voorzitter van de VZW 't Nieuwhuys.

Het Museum te koop

Dit was het opschrift van een artikel in verscheidene kranten.

Om alle misverstanden te voorkomen, willen we duidelijk stellen dat ALLEEN het gebouw zal verkocht worden en NIET het Nieuwhuysmuseum. De VZW 't Nieuwhuys blijft actief en zal zijn activiteiten verder zetten. Alle voorwerpen welke deel uitmaken van het Streek- en Biermuseum met inbegrip van de inboedel van tavernen, tentoonstellingszaal, vastpatrimonium en bierkelder zijn eigendom van de VZW, enkele voorwerpen zijn in leen gegeven door personen, welke een contract hebben met de VZW 't Nieuwhuys, waarin vermeld staat dat ze eigenaar blijven van het beschreven voorwerp, maar de toestemming geven het bepaald voorwerp tentoon te stellen in het vastpatrimonium van het museum.

Alle oude documenten en archieven zijn eigendom van de Confrerie der V Geslachten, welke een onderafdeling is van de VZW 't Nieuwhuys.

We kunnen iedereen gerust stellen de VZW 't Nieuwhuys blijft bestaan, we hopen in het huidige gebouw te kunnen blijven, maar in het slechtste geval zal worden uitgekeken naar een andere plaats om het Streek- en Biermuseum terug op te bouwen waar alle voorwerpen terug zullen tentoongesteld worden.

Voor de personen welke voorwerpen met een leencontract aan de VZW hebben toevertrouwd blijven deze contracten hun juridische waarde behouden.

Voor verdere inlichtingen gelieve U te wenden tot de leden van het Museumbestuur.

De Voorzitter

Georges Sweerts

En effet les bâtiments du Musée 't Nieuwhuys sont à vendre. Mais le musée même avec ses collections reste intacte et continue sans cesse son travail.

Les bâtiments seront mis en vente publique. Pour tout renseignement on peut s'adresser au Notaire Honorez à Tirlemont.

- Onderdeken Victor Claes van de Hoebancx-Struys Alliantie meldt met enige vertraging de geboorte van zijn 1e kleinkind Margootje, dochter van Geert Claes-Switsers, geboren te Merksem op 13 maart 1994. De ouders, de peter Victor Claes en de meter Maria Switsers worden gefeliciteerd door de Confrerie die op de Regentiedag van 14 oktober 1995 een afstammingsattest zal aanbieden aan Margootje.

Adres: Tobesmate, 17, 2170 Merksem.

- Genealogische Attesten zullen op 14 oktober eveneens door de Confrerie geschonken worden aan Prisca, Boris, Johan en Erica, kleinkinderen van Alfons Veroveren en Romaine Lebegge, afstammelingen van Servatius Sweerts en Catharine Peeters langs Barbe Sweerts gehuwd met Carolus Van Nerum (Gulden Lelie).

- Op zaterdag 28 oktober 1995 is er bestuursvergadering van de Confrerie om 15 uur in het Museum. Deze mededeling geldt als uitnodiging.
La prochaine réunion du comité de direction de la Confrérie aura lieu le samedi 28 octobre 1995 à 15 h au Musée.
- Bijzondere Algemene Vergadering eveneens op zaterdag 28 oktober 1995 om 16 uur in het Museum. Deze mededeling geldt als uitnodiging.
Assemblée Générale Extraordinaire ce même samedi 28 octobre 1995 à 16 h au Musée.
Tous les membres sont invités cordialement.
- Het Sint-Niklaasfeest voor het rusthuis gaat door op zaterdag 2 december 1995. Alle leden die deze jaarlijkse plechtigheid willen meemaken verzamelen om 14 u in het Museum, van waaruit we dan met de geschenken voor de bewoners van het rusthuis vertrekken.
La fête annuelle de Saint Nicolas pour les pensionnaires de la maison de repos aura lieu le samedi 2 décembre 1995. Tous les membres qui aiment participer à cette cérémonie se rassemblent au Musée à 14 h.

Uitnodiging Regentiedag

Zaterdag 14 oktober 1995 om 15 h in het Museum 't Nieuwhuys

"250 jaar Acte van Protectiereghte door de Confrerie over het Genootschap der XII Apostelen (1745 - 1995).

- ***Academische zitting***
- ***Hernieuwing Acte van Protectiereghte***
- ***Aanbieden genealogische attesten***

Invitation à toutes et à tous pour le Jour annuel de la Régence au Musée 't Nieuwhuys à Hoegaarden dès 15 h.

"250 ans d'Acte de Protection de la Confrérie des V Lignages envers la Société des XII Apôtres (1745 - 1995).

- ***Séance académique***
- ***Exposition***
- ***Renouvellement de l'Acte de Protection***
- ***Attribution des Attestations généalogiques***

CONFRERIE DER V GESLACHTEN

CONFRERIE DES V LIGNAGES

Stichting 09-12-1741 Fondation

Rechthebbende Geslachten

Servais Sweerts x Angeline Sweerts

Hubert Sweerts x Barbe Van Osmael

Charles Van Nerum x Barbe Sweerts

Henri Hoebancx x Anne Sweerts

Henri Struys x Elisabeth Sweerts

Lignages ayants-droit

(De Zwarte Merel/Le Merle Noir)

(Het Groene Klaverblad/ Le Trefl
Vert)

(De Gulden Lelie/ Le Lys d'Or)

(Het Zilveren Zwaard/Le Glaive
d'Argent)

(De Zilveren Struisvogel/
L'Autruche d'Argent)

BEHEER

ADMINISTRATION

Hoofdzetel 't Nieuwhuys
E. Ourystraat 2/4
3320 Hoegaarden
Tel. (016)76 62 94

Siège Social

VIEILLE MUNICIPALITE D' HOUQAERDE ET À

À LA GLOIRE DE LA HAUTE ET TRES

LA MEMOIRE DES FAMILLES SWEERTS

ANCÊTRES DES V LIGNAGES DU BOURG

